

greppa näringen

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

Hur man har utfodrat och hur ska man göra i stället?

Linda Gradén

Rådgivarna i Sjuhärad

5 nov-2020

Då och Nu- 40år mjölk

Besättningar: 46440 (60% i kontroll)

Storlek: 14 kor

Avkastning: Ca 5000 kg ECM

Besättningar: 3253 (77% i kontroll)

Storlek: 94 kor

Avkastning: 10417 kg ECM

Då och Nu – 40 år Dikor

Antal djur : 71149
Besättningar:26703
Storlek: 3 djur

Antal djur: 198324
Besättningar: 10140
Storlek: 20 djur

Då och Nu- 40 år tackor och baggar

Antal djur: 158 381
Antal Gårdar:10125

Antal djur: 279 888
Antal Gårdar:8463

Hästar VS Mjölkkor

2016

Hästar: 355 500

Mjölkkor: 330 833

Utfodring för bättre miljö och klimat-stämmer bra med att sikta mot bättre lönsamhet!

- ❑ Mål med produktionen
- ❑ Följ upp!

Rätt
grovfoder?

Tillväxt?

Avkastning?

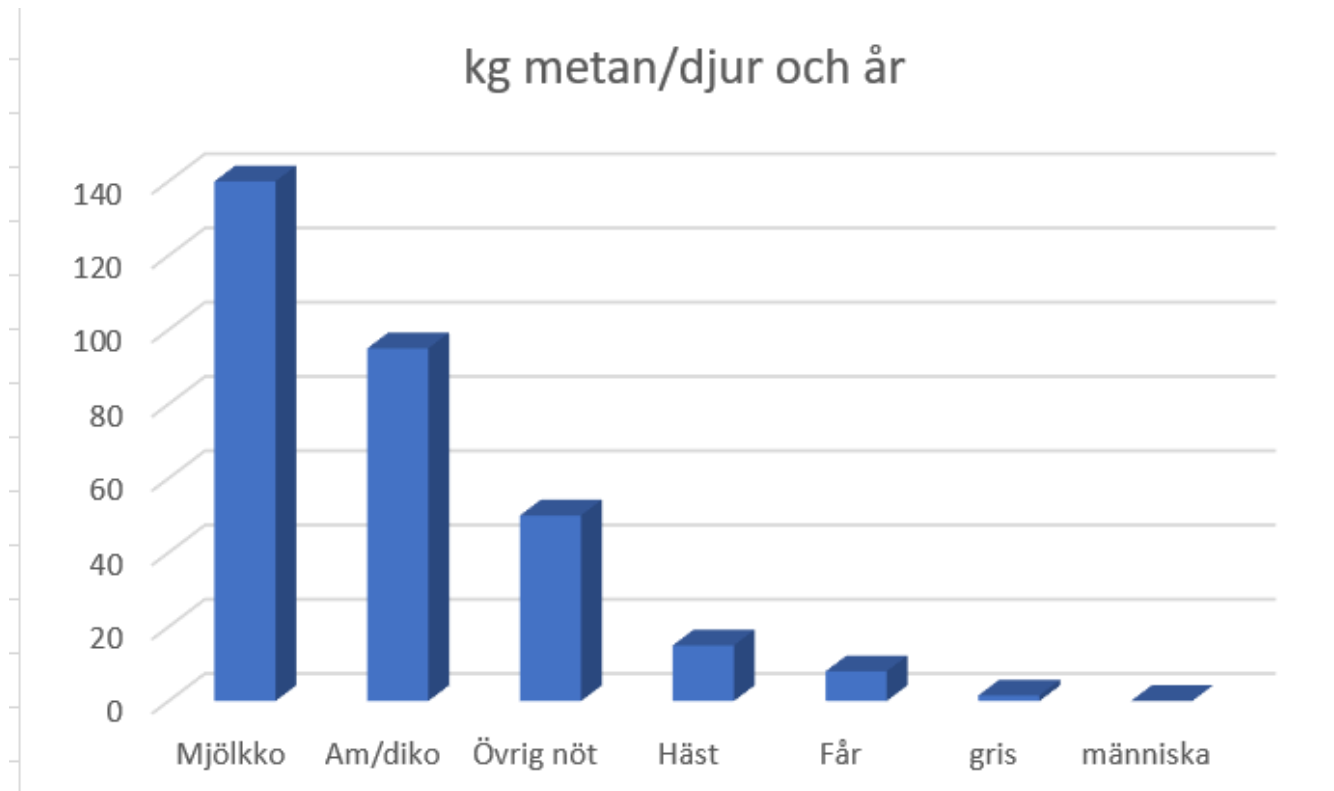
Spill?

Köttproduktion. Varför blir det så?

Ungtjur	Slaktvikt slaktdata	Ålder vid slakt, slaktdata	Möjlig slaktålder	Önskvärd tillväxt/ g per dag
SRB/SLB	324	23	15	1300
Hereford	340	21,8	14,5	1500
Charolais	373	18,5	13	1800
Korsningar	356	19,0	14	1700

Olika metanutsläpp

- › Fodrets Näringsinnehåll-**Kväve** (råproteinet), **Fosfor**
- › Foderstaten-över eller underutfodring
- › Spill och förluster
- › Fodereffektiviteten- hur fodret utnyttjas hos djuret och ger minst påverkan per kg kött/tillväxt/mjölk mm

Råprotein mjölkcor

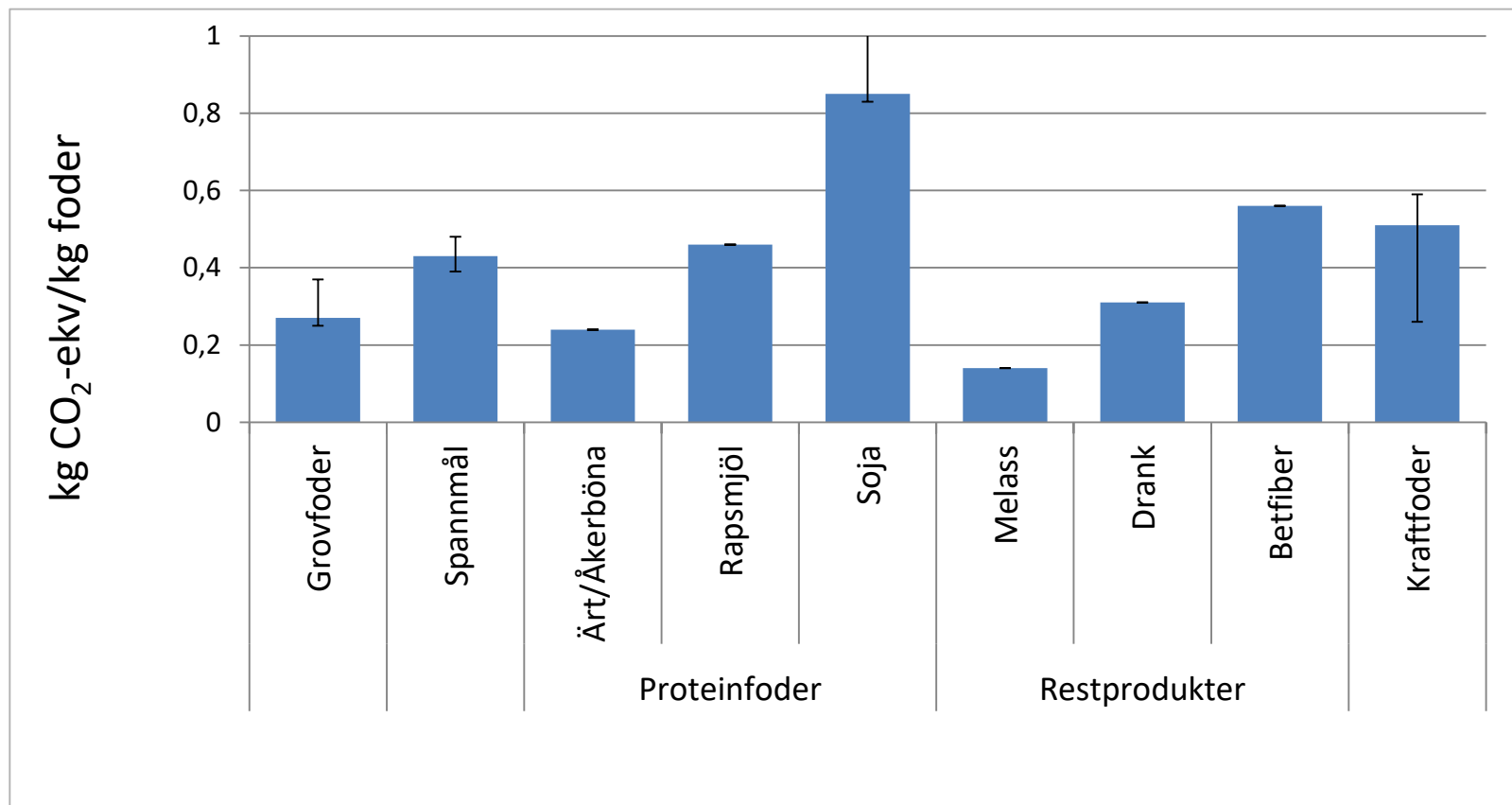
- Sänk råprotein nivå till korna? Det går att ligga 14% men optimalt 16%
- Titta på Lysin och Metionin.
- Lys/Met.kvoten bör ligga på 2.6, högre i foderstat med mycket majs

Fodermedel ur Norfor tabellen

foder	Nel	Råp r.	AAT	PBV	NFD	Ca	p	Lysi n	Met.	kvot
korn	7,11	117	96	-27	176	0,5	3,8	3,50	1,40	2,50
soja	8,53	510	188	268	95	3,2	7,2	6,10	1,50	4,06
Ärtor	7,75	239	104	87	110	1,3	4,6	6,99	0,98	7,13
Åkerb	7,85	287	103	134	143	1,3	6,0	6,19	0,80	7,73
Expro	7,20	394	192	120	248	8,3	12,1	5,50	2,00	2,75
Ens	6,16	146	85	15	487	5,1	2,6	3,68	1,43	2,57
MajsE	6,05	80	81	-48	430	2,0	2,4	2,44	1,57	1,55

- › Mer än 50 % av foderstaten på torrsubstansbasis utgörs av grovfoder och huvudsakligen Vallfoder.
- › Utan analyser ingen aning!
- › Se till att lantbrukaren har analyser på alla skördar.
- › Tipsa om rätt analyser i god tid innan besöket!

Vikten att ta analyser!

Medelanalyser VS Besättningen

Skörd	Nel	Råpr.	AAT	PBV	NDF	Ca	P
1:a	6,14	138	84,8	7,8	456	5,1	2,5
2:dra	5,82	140	81,6	15,3	473	6,5	2,6
3:dje	5,77	146	82,0	25,3	438	7,7	3,0

Skörd	Nel	Råpr	AAT	PBV	NDF	Ca	P
1:a	6,54	153	91	12	433	4,5	2,4
2:a	6,30	167	88	30	480	4,9	2,6
3:dje	5,88	167	82	39	518	6,9	2,7

- › Ts-prov
- › Endagarsutfodringskontroll
- › Väg och mät
- › Prata ännu mera spill

- Mikroorganismerna skall utfodras!
- Grovfodret utgör cirka 50 % av foderstaten
- Grovfodret avgör kraftfoderinköpen
- Vallensilaget kan vara ett proteinfoder!

Fråga om!

- Utfodringssystem-möjlighet att blanda foder?
- Skörde/lagringssystem av grovfodret.
- Foderanalyser-bör finnas för varje parti!

- › Mjölkarna
- › Kg ECM/ko år/levererad mjölk
- › Inkalvningsålder (24-27 mån)
- › Urea i tanken(3,5-5 mmol
- › Tjurkalvarnas användning
- › Kraftfoderanvändning
 - › Mängd per kg ECM (<0,35 kg)
 - › Typ av kraftfoder
 - › Råproteinnivå (14,5-18,5 %)
 - › Fosfornivå (0,38 % av ts)
- › Nötköttsproduktion
- › Uppfödningstid
- › Slaktdata
- › Kraftfoderanvändning
 - › -typ av kraftfoder
 - › -utfodringssystem
 - › -råproteinnivå
 - › -fosfornivå
- › Djurhälsa

Olika produktionsgrenar kräver olika vallfoderkvalitet

	MJ	g rp	NDF, g	smb %
Dikor, sin	8,5-9,5	100-120	550-650	60-66
Dikor, lakt	10,5-11,5	130-160	450-550	69-79
Kvigor	10-10,5	120-140	500-600	69-71
Stutar	10-10,5	120-140	500-600	69-71
Mjölkkor/ungtjur	11-11,5	130-160	450-550	75-79

Krav på vallfodret med "nya" råvaror:

- **Majs** i foderstaten – högre råproteinhalt hos vallen
- **HP-massa** i foderstaten – högre råproteinhalt hos vallen
- **Agrodrank o Rapskaka** – lägre (?) råproteinhalt hos vallen

Det krävs foderanalyser av alla partier och nya foderstater!

Biprodukter positivt för klimatet, mindre

Markanvändning bla

I samarbete med:

Telefon: 010 - 4908410

Löpnnummer: 528-2018-10030089 Utskrift 2018-10-21 Sidan 1 av 3

Analysvar

Märkning: 1:a skörd nya silon

Löpnnummer:	2018-10-03	Besättning:	---
Ankomst till lab:	2018-10-03	Sänt från lab:	2018-10-10
Fodermedelsid:	6 - 165 Ensilage, blandvall (1-50% klöver)		
Fodermedelsgrupp:	Grovfoder	Skördedatum:	
Behandling:	Hackat	Skörd nr:	1
Kommentar från lab:	1:a skörd nya silon		

Parameter	Resultat	Medel	Enhet	Parameter	Resultat	Medel	Enhet
Torrsubstans	360	400	g/kg	Kalcium	4,1	5,1	g/kg TS
Aska	54	73	g/kg TS	Fosfor	2,8	2,6	g/kg TS
Smältbarhet, inmatat	75,6	74,9	% av OS	Magnesium	1,9	1,6	g/kg TS
Smältbarhet	75,6	74,9	% av OS	Kalium	18,5	21,6	g/kg TS
Råprotein	142	146	g/kg TS	Natrium	1,2	0,6	g/kg TS
Lösligt råprotein	706	566	g/kg råprot	Klor	3,7	3,6	g/kg TS
Ammoniumkväve	107	67	g N/kg N	Svavel	1,8	1,8	g/kg TS
Råfett	34	32	g/kg TS	Kaljon-anjon	309	365	meq/kg TS
NDF	501	487	g/kg TS	Järn	749	140	mg/kg TS
Osmältbar NDF (NDF)	148	143	g/kg NDF	Mangan	43	52	mg/kg TS
Mjölksyra	46	58	g/kg TS	Zink	53	32	mg/kg TS
Ättiksyra	12	17	g/kg TS	Koppar	6,1	6,3	mg/kg TS
Smörsyra	2	2	g/kg TS				
Socker	45	73	g/kg TS				
ADF	296	293	g/kg TS				
pH	4,37						
Nitrat	1,8	0	g/kg TS				

Fodervärden i Norfor

Tuggningsindex	69	67	min/kg TS
Fyllnadsvärde	0,51	0,49	FV/kg TS
AAT 20 kg TS	84	85	g/kg TS
PBV 20 kg TS	13	15	g/kg TS
Nettoenergi 20 kg TS	6,13	6,18	MJ/kg TS
Smbh 20 kg TS	73,8		% av OS
Smbh 8 kg TS	81,9		% av OS

Tidigare nationella fodervärden

Omsättbar energi (SE)	11,3	10,6	MJ/kg TS
AAT (SE)	72	70	g/kg TS
PBV (SE)	17	29	g/kg TS

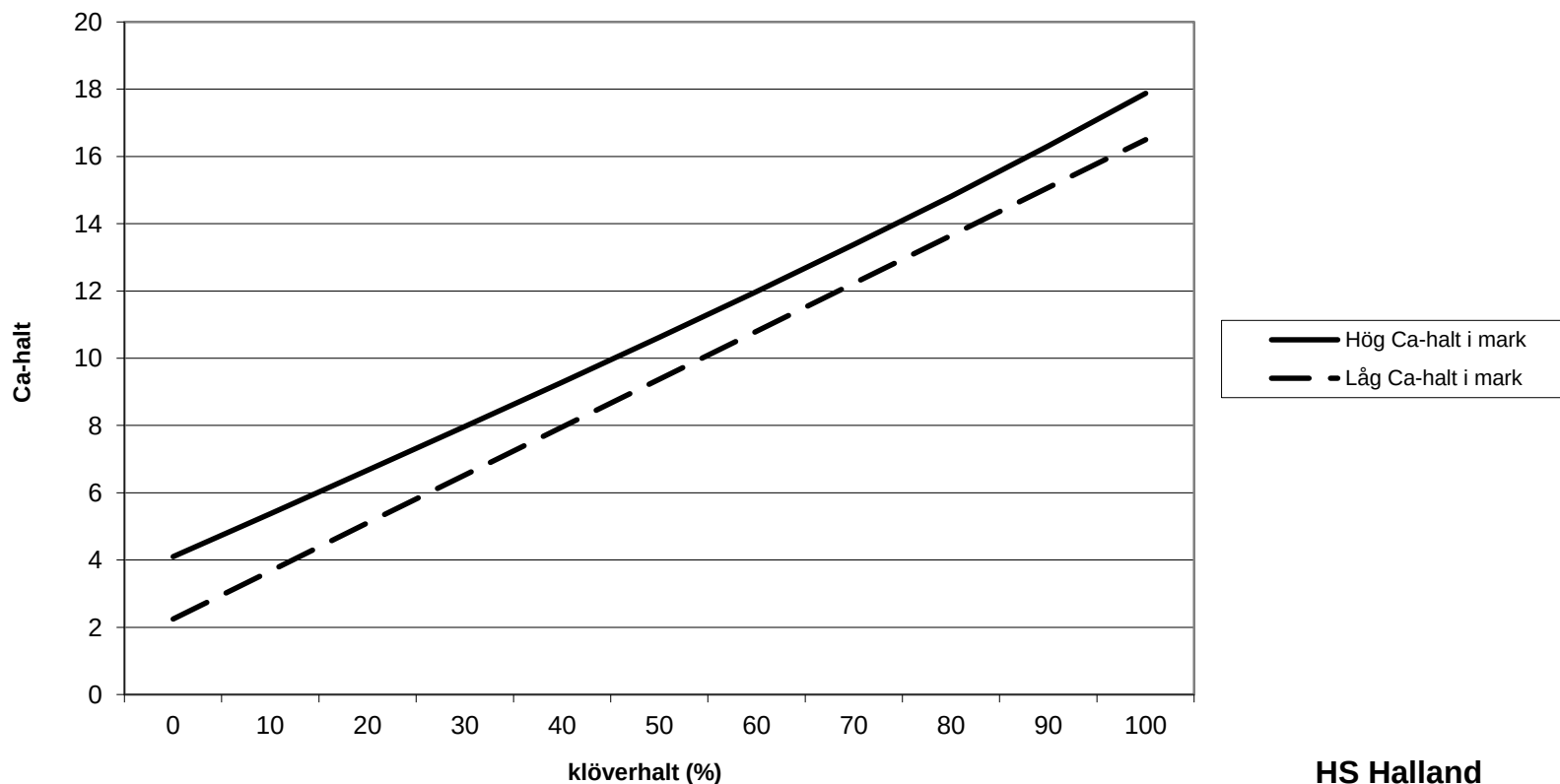
Läs om tolkning av
Foderanalys på röda
Sidorna!

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

Foderanalys-klöverandel!

Kalciumhalt och klöverandel

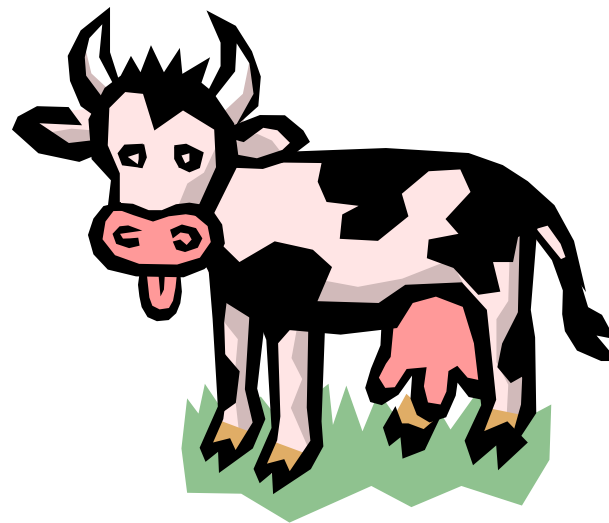
HS Halland

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

1. Den rådgivaren räknar
2. Den lantbrukaren utfodrar
3. Den kon äter

Varför skiljer det?

- ✓ Mindre kväve- och fosforöverskott i Växtnäringsbalansen från mjölk-gårdar
- ✓ Fler foderanalyser.
- ✓ Bättre anpassning av foderstaten till foderanalysen.

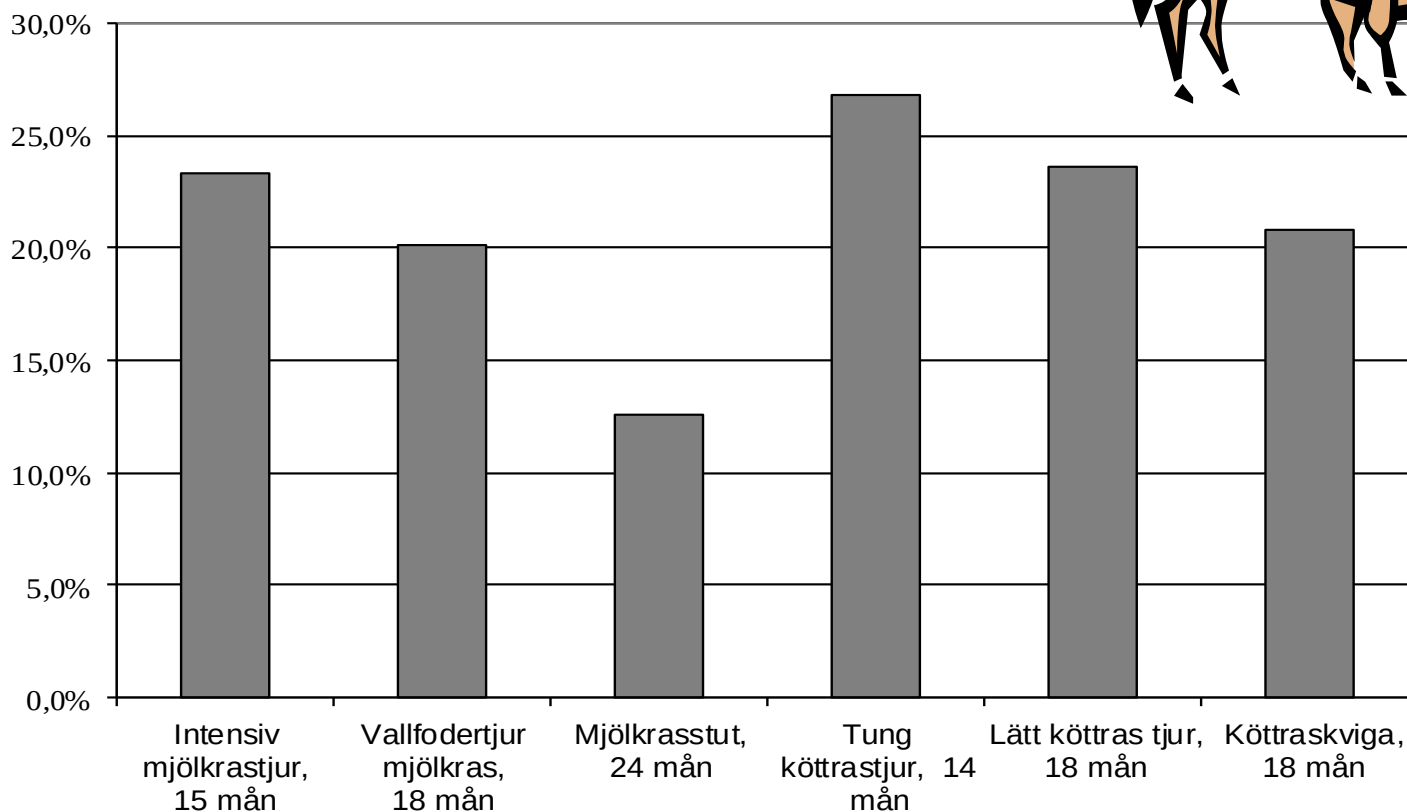
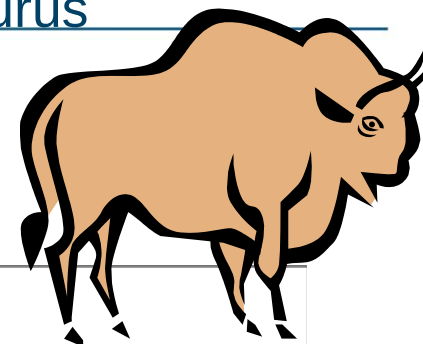

Med en högre fodereffektivitet förbättras både kväve/fosfor-utnyttjandet och klimatpåverkan och lönsamheten!

Detta visar följande bilder!

Kväveeffektivitet vid olika uppfödningssystem, Cecilia Lindahl, Taurus

Växthusgasutsläpp från fodersmältning och foder vid olika inkalvningsålder.

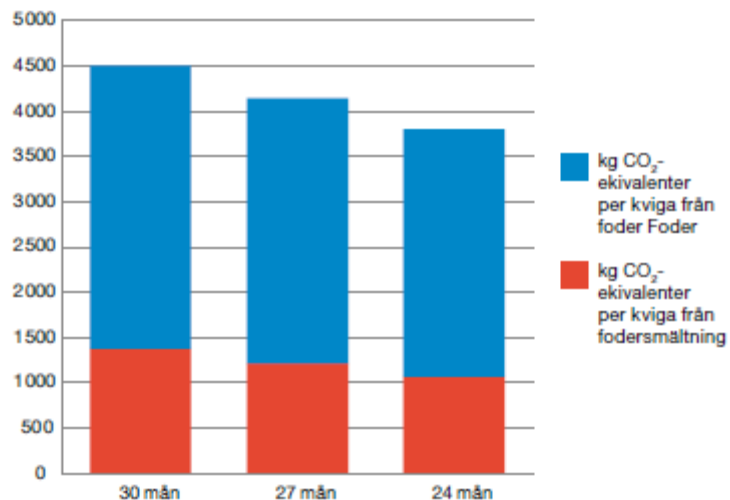

Diagram 1: Totala växthusgasutsläpp per kviga vid olika inkalvningsålder.

*Foderstatsberäkningarna är utförda enligt NORFOR, kvigorna är alla höstfödda och metanutsläppen har beräknats enligt Lindgren 1980. Inkalvningsvikten är beräknad till 580 kilo i alla alternativen.

Sammanfattning bra utfodringsstrategi!

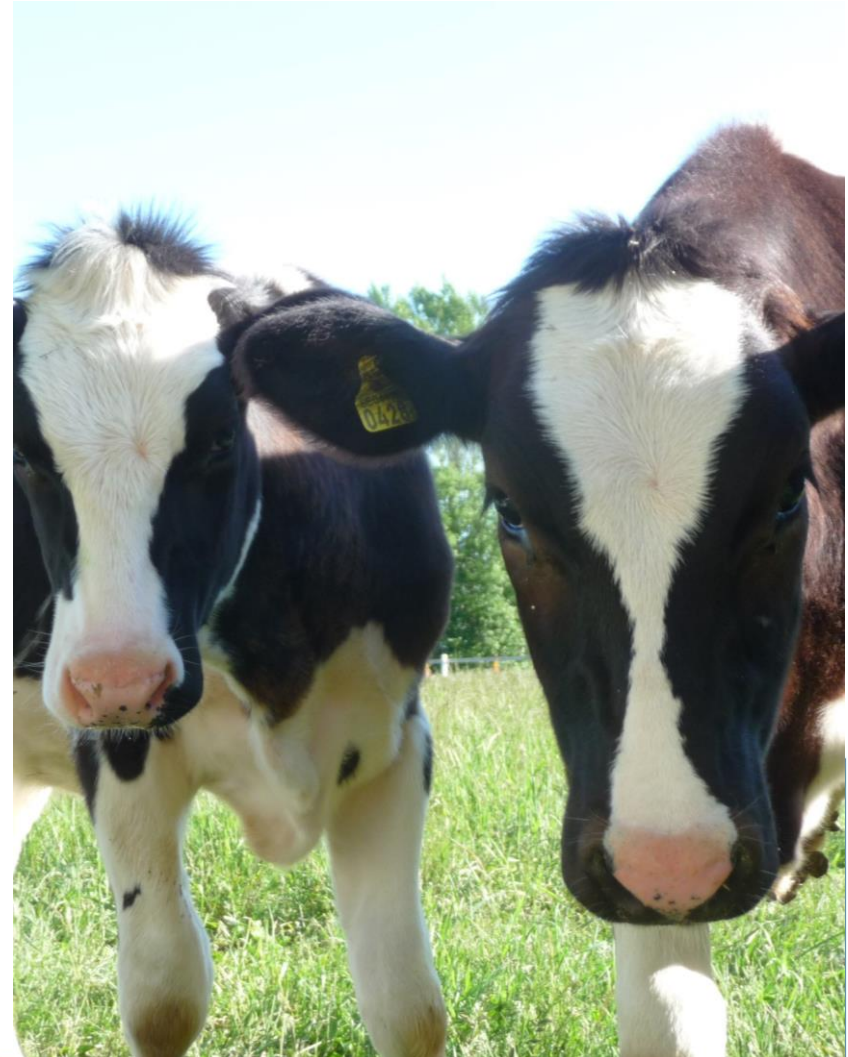
- › Sätt mål för produktionen
- › Analysera allt foder som skall ingå i utfodringen
- › Utvärdera och följ upp produktionen

En mjölkande ko kan klara sig på 14 % råprotein i foderstaten, och inget extra fosfor, men då gäller det att alla delar fungerar! Helheten är viktig

Rådgivningsplan för en mjölk/köttgård

- › Grovfoderproduktion
- › Kontroll av foderstaten 41 A (mjölkcor)
- › Kontroll av foderstaten 41 B (kvigor eller ungdjur i nötkötts- eller lammproduktion.
- › En dags utfodringskontroll 41 C
- › Växtnäringsbalans 40 B
- › Klimatkollen 20 B
 - › Energikollen eller grupprådgivning 21 A, C

- › Analyserar ALLA fodermedel
- › Optimera för en optimal foderstat
- › Produktionsuppföljning för att nå ett effektivare utnyttjande av N och P
- › Räknar på smältbart P/ MJ
- › Tillför enzym = utnyttja P i spannmål bättre
- › Nya fodermedel, t.ex. Raps/Drank

Nyckeltal i grisproduktionen

- Producerade smågrisar per årssugga
- Daglig tillväxt g
- Dödlighet i olika stadier
- MJ foder per kg tillväxt
- Kväveeffektivitet %

- › Vilken strategi har gården?
- › Hur gör de?
- › Hur blev det?

Diskutera lön-
samhet!

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

Håll igång rådgivningarna!

- › Diskutera nästa rådgivning och kontakta andra rådgivare
- › Både du, lantbrukaren och dina kollegor har nytta av att stafettpinnen kommer vidare!

Start > Rådgivning > Kontroll av foderstater, mjölkcor

Innan besöket, 41A

Under besöket, 41A

Efter besöket, 41A

Rådgivningsexpert

[Carin Clason](#)

0702-06 28 55

carin.clason@gmail.com

Modulansvarig

Lis Eriksson

036-15 61 33

41A | Kontroll av foderstater, mjölkcor

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

